

Uitgangspuntennotitie

Kaders begraafbeleid

Aanleiding

Om tot een nieuw begraafbeleid te komen is, naar voorbeeld van het afvalstoffenbeleid, een proces vastgelegd om in 2024 nieuw begraafbeleid vastgesteld te krijgen. Het proces wordt uiterlijk 4 december afgerond om daarmee ook op 1 januari 2025 de nieuwe tarieven te kunnen hanteren.

Op 16 mei sprak de Raad zich uit over hun voorkeuren in de vier voorgelegde onderwerpen in de Uitgangspuntennotitie. Meerdere raadsleden dienden daarnaast raadsvragen in. De hierdoor verkregen informatie stelt het college in staat om de te maken keuzes per onderwerp aan te scherpen en vervolgens voor te leggen aan de raad.

Beantwoording

Onderwerp 1 Capaciteit

6 partijen met 23 zetels voor optie 1A: Uitbreiding van de capaciteit met een actieve rol voor begraafplaats Zuiderweg

4 partijen met 8 zetels voor optie 1B: Uitbreiding van de capaciteit door inzet van het uitbreidingsveld op Zevenberg

Het college bereidt optie 1A voor: Uitbreiding van de capaciteit met een actieve rol voor de oude en de nieuwe begraafplaats gelegen aan de Zuiderweg.

Argumenten gehoord en in overweging genomen: deze keuze is in lijn met de huidige Verordening, waaraan inwoners gewend zijn en die goed voldoet. Het geeft inwoners van de kern HGV de mogelijkheid om zich dicht bij huis te laten begraven. Het voorziet in gelijke behandeling van begraafplaatsen in HGV en de dorpen. Het vermijdt langdurig hoge investerings- en onderhoudskosten. Het zorgt ervoor dat de kwaliteit van begraafplaats Zevenberg behouden blijft.

Het college houdt rekening met de gevoeligheden die er zijn rond hergebruik van graven door het ruimingsprotocol te evalueren, zodat het protocol voorziet in de meest piëteitsvolle manier om te ruimen.

Het college ontving vragen over de mogelijkheid om opnieuw graven voor onbepaalde tijd (“eeuwige grafkrust”) aan te bieden op de gemeentelijke begraafplaatsen. Deze optie wordt nog zelden door gemeenten aangeboden omwille van het gebrek aan ruimte en omdat de onderhoudskosten door een relatief klein aantal rechthebbenden en/of door de gemeente gedragen moeten worden. Natuurbegraafplaatsen bieden vaak wel de optie tot eeuwige of zeer langdurige grafkrust, zie daarvoor onderwerp 2.

Onderwerp 2 Natuurbegraafplaats en/of natuurlijk begraven

0 partijen voor optie 2A: Geen natuurbegraafplaats (of grafvelden op een bestaande gemeentelijke begraafplaats met natuurgraven) (laten) ontwikkelen

2 partijen met 8 zetels voor optie 2B: Een gemeentelijke natuurbegraafplaats (of grafvelden met natuurgraven) ontwikkelen, onder voorwaarde van voldoende belangstelling. 1 Partij koos voor een gemeentelijke natuurbegraafplaats, hoe dan ook. 1 Partij koos naast optie 2B ook voor optie 2C

8 partijen met 23 zetels voor optie 2C: Ontwikkeling van een natuurbegraafplaats overlaten aan de markt. 1 Partij koos voor terugvaloptie 2B, wanneer geen marktpartij wordt gevonden. 1 Partij koos naast optie 2C ook voor optie 2B

Het college bereidt optie 2C voor: Ontwikkeling van een natuurbegraafplaats overlaten aan de markt.

Argumenten gehoord en in overweging genomen:

De wethouder zegde zijn medewerking al tijdens de raadsvergadering toe aan de motie met de oproep om de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot het exploiteren van natuurbegraafplaats door een derde partij. Het college werkt actief mee aan concrete marktkansen. De raad ziet het duidelijk niet als een gewenste rol voor de gemeente om een natuurbegraafplaats te ontwikkelen en hierin risico's te lopen. Tegelijk wordt duidelijk de behoefte gevoeld aan natuurgraven binnen de gemeente, op redelijke afstand van de woonplaats. De kans op zeer langdurige of zelfs eeuwige grafrechten bij de vestiging van een natuurbegraafplaats zien een aantal raadsleden als een welkome mogelijkheid.

In de beleidsnotitie begraafplaatsen zorgt het college voor een paragraaf met de gemeentelijke voorwaarden aan het vestigen van een natuurbegraafplaats. Denk hierbij aan een uitwerking van de wettelijke voorwaarden (zoals de ligging van graven ten opzichte van de grondwaterstand) en voorwaarden vanuit ruimtelijke ontwikkeling.

Het college is positief over het onderzoeken van de mogelijkheid om, al dan niet naast een natuurbegraafplaats beheerd door derden, op één of meer gemeentelijke begraafplaatsen het natuurlijk begraven mogelijk te maken.

Het college stelt voor om stapsgewijs te werk te gaan: eerst gelegenheid geven aan particuliere initiatieven voor het stichten en beheren van een natuurbegraafplaats. Tegelijkertijd met uitvaartbedrijven nader in gesprek gaan over de overwegingen en mate van behoefte aan natuurgraven op gemeentelijke begraafplaatsen. Komt het stichten van een nieuwe natuurbegraafplaats door derden niet binnen de gemeente tot stand, en/of mocht er een duidelijke inwonerswens blijken voor natuurlijk begraven op een gemeentelijke begraafplaats, dan legt het college de mogelijkheden en kosten opnieuw voor aan de raad.

In de beleidsnotitie begraafplaatsen komt een paragraaf over de ruimtelijke en beleidsmatige mogelijkheden voor natuurlijk begraven op de gemeentelijke begraafplaatsen.

Onderwerp 3 Onderhouds- en inrichtingsniveau

5 partijen met 10 zetels voor optie 3A: Handhaving van het onderhouds- en inrichtingsniveau, wel met goed onderhoud

5 partijen met 21 zetels voor optie 3B: Als optie A, inclusief opwaardering van zichtlocaties.

Het college bereidt optie 3B voor: Handhaving van het onderhouds- en inrichtingsniveau, met goed onderhoud in overeenstemming met de eisen van het BBV en inclusief opwaardering van zichtlocaties.

Argumenten gehoord en in overweging genomen:

De raad is duidelijk positief over de vanzelfsprekendheid, dat begraafplaatsen goed op onderhoudsniveau gehouden worden.

Het aantal partijen waren in de raadsvergadering gelijk verdeeld voor opties A en B. Daarom zijn de argumenten en het aantal stemmen voor beide opties in de overweging meegenomen. Daarnaast is meegenomen: de raadvraag over gedenkplekken voor overleden kinderen, welke als inwonerswens al bekend was bij de begraafplaatsbeheerders, speelt mee bij de keuze voor optie 3B.

In de raadsvergadering van 16 mei twee hoorde het college het argument, dat investeren in zichtlijnen niet nodig wordt gevonden. Het college hecht eraan te benadrukken dat met "zichtlocaties" niet de zichtlijnen worden bedoeld, maar de entrees, hoofdlanen en gedenkplekken.

Het genoemde budget in de Uitgangspuntennotitie is geschikt voor relatief sobere uitvoeringen, zoals het aanbrengen bloemrijke beplanting. Het genoemde budget is niet voor volledige renovaties of het laten maken en plaatsen van monumenten.

Wanneer zich voor bijvoorbeeld een sterretjesmonument een burgerinitiatief komt, staat het college er positief tegenover om binnen of buiten de begraafplaatsen een geschikte plek te zoeken.

Onderwerp 4 Kostendekkendheid: normering

1 partij met 1 zetel voor optie 4A: 100% van de kosten moet gedragen worden door de nabestaanden

8 partijen met 29 zetels voor optie 4B: Loslaten van de norm voor kostendekkendheid.

Het college bereidt keuze 4B voor: Loslaten van de norm voor kostendekkendheid.

Argumenten gehoord en in overweging genomen:

De begraafplaatsen zijn een bijzondere algemene voorziening. Algemeen vanwege het karakter als laatste rustplaats voor alle (oud)inwoners, als groene, rustige, parkachtige plekken en als bron voor biodiversiteit. Bijzonder in de zin dat rechten voor de voorziening geheven mogen worden en dat rechthebbenden een deel van de kosten van de voorziening dragen. De rest van de kosten wordt gedragen door alle inwoners. We accepteren dat de kostendekkendheid jaarlijks varieert en niet meer leidend is.

Het college bereidt een herziening van de tarieven voor, waarbij de tarieven worden afgestemd op die van de omringende gemeenten. De tarieven van onze gemeente zijn gemiddeld 20% lager ten opzichte van zes andere Drentse gemeenten. Sommige individuele tarieven (er zijn er vele) wijken sterk af van dat gemiddelde. Het voorstel van het college houdt daarom op hoofdlijnen in:

- Vanwege de bevestiging van de tarieven in 2023 en 2024 volgt een eenmalige verhoging van 5% van de bestaande tarieven per 1-1-2025;
- Voor individuele sterk afwijkende (in positieve of negatieve zin) volgt een maatwerkvoorstel, passend bij de omstandigheden op de Hoogeveense begraafplaatsen;
- Er wordt een nieuw tarief ingevoerd voor de grafrechten op algemene graven, zie "Overige thema's";
- In de volgende jaren worden de tarieven jaarlijks verhoogd. Jaarlijks indexeren we onze inkomsten. Dit betreft indexering van OZB, gemeentelijke leges, huuropbrengsten etc. De indexaties worden uitgevoerd volgens de uitgangspunten zoals deze ook voor het gemeentefonds worden gehanteerd. Dit percentage wordt ieder jaar geactualiseerd met de Meicirculaire. Hierdoor creëren we rust en voorspelbaarheid en rust in de tariefstelling;
- De raad evalueert de tariefstelling over tien jaar, of zoveel eerder wanneer bijzondere omstandigheden hierom vragen.

Dit voorstel wordt meegenomen voor de debatronde over het begraafplaatsbeleid op 10 oktober 2024 en wordt aan de raad ter besluitvorming voorgelegd op 14 november.

Overige thema's vanuit raadvragen en de raadsvergaderingen

Onderwerp: Algemene graven

Ter verheldering volgt eerst nog eens een toelichting op de termen "algemene graven" versus "particuliere graven". De Wet op de lijkbezorging (Wlb) maakt dit onderscheid.

Bij een algemeen graf bepaalt de gemeente wie hierin begraven wordt en wat de duur van het grafrecht is. In een algemeen graf mogen meerdere personen begraven worden, ook personen die geen familiërelatie met elkaar hebben of elkaar niet kennen. Uitgifte gebeurt op volgorde van begraven. De periode voor instandhouding van een algemeen graf is vaak de tijd van de minimale grafurst, wettelijk bepaald op 10 jaar. Na tien jaar kan de gemeente het graf ruimen. Het graf is niet te verlengen. Daarnaast mag de gemeente andere beperkingen stellen, zoals het voorschrift om geen of een zeer eenvoudig gedenkteken op te richten.

Een particulier graf wordt voor een bepaalde tijd op naam gesteld van een rechthebbende, meestal een familielid van de begraven persoon. De rechthebbende bepaalt wie er in het graf begraven mag worden. Deze grafrechten zijn

overdraagbaar, zodat het graf in de familie kan blijven als de vorige rechthebbende zelf ook komt te overlijden. De grafrechten zijn naar keuze te verlengen, zo lang als de begraafplaats er is.

De keuze voor een algemeen of particulier graf is momenteel vrij voor iedereen op de gemeentelijke begraafplaatsen. Er zijn mensen die bewust voor een algemeen graf kiezen, omdat zij voldoende hebben aan de wettelijk grafrust en geen behoefte hebben aan het uitbreiden of behouden van hun graf voor een andere persoon. Ook valt de keuze op een algemeen graf wel eens vanwege de beperkte kosten. Bij de keuze voor een algemeen graf hoeven bij gemeente Hoogeveen momenteel geen grafkosten voldaan te worden, behalve wanneer nabestaanden een grafsteen wensen te plaatsen. Een algemeen graf is daarmee nu in principe voor 10 jaar te verkrijgen tegen uitsluitend de begraafkosten.

In voorgelegde raadsvragen ging het over het afschaffen van de fundamentele keuzemogelijkheid voor een algemeen graf, omdat de onderhoudslasten van de begraafplaats als geheel hierdoor onevenredig zwaar drukken op een relatief klein aandeel rechthebbenden en de algemene middelen. Er waren vragen over het invoeren van grafrechten voor een algemeen graf, met als doel om de kostenverdeling van onderhoudslasten tussen algemene en particuliere graven te verminderen. Tot slot (tijdens de raadsvergadering) ging een vraag over de mogelijkheid om bij een uitvaart op kosten van de gemeente te mogen kiezen voor een crematie.

Argumenten gehoord en in overweging genomen, stelt het college voor:

- De keuzemogelijkheid voor een algemeen graf blijft behouden voor iedereen;
- Er wordt in de Verordening lijkbezorgingstarieven een nieuw tarief ingevoerd voor de grafrechten voor algemene graven, in plaats van de actuele € 0,00. Het tarief zal passen bij de beperkte faciliteiten van algemene graven en wordt daarmee een stuk lager dan die voor de particuliere graven;
- De grafbedekking van algemene graven wordt voortaan na 10 jaar verwijderd;
- Bij uitvaarten op kosten van de gemeente – ook wel uitvaarten van gemeentewege genoemd - wordt voortaan de keuze voorgelegd voor een algemeen graf of een crematie. In de praktijk gebeurt dit overigens nu al. Het college gaat passende beleidsregels opstellen voor uitvaarten op kosten van de gemeente.

Bijzondere begraafplaatsen en ruimte voor bijzondere grafvelden binnen gemeentelijke begraafplaatsen

Bijzondere begraafplaatsen zijn alle niet-gemeentelijke begraafplaatsen. Waar onder begraafplaatsen van kerkgenootschappen en natuurbegraafplaatsen beheerd door derden. Het college bereidt een paragraaf voor in de Beleidsnotitie Begraafplaatsen met de voorwaarden waaraan een bijzondere begraafplaats moet voldoen (zoals ruimtelijke voorwaarden), wil de gemeente kunnen instemmen met de vestiging hiervan.

Bijzondere grafvelden op de gemeentelijke begraafplaatsen zijn bedoeld voor groepen met bepaalde overtuigingen of bevolkingsgroepen en zijn specifiek ingericht. Deze grafvelden bestaan al in Hoogeveen. Denk aan de grafvelden voor kinderen en de katholieke en islamitische grafvelden. In de beleidsnotitie besteedt het college aandacht voor te verwachten nieuwe ontwikkelingen hierin binnen de Wet op de lijkbezorging en de mogelijke consequenties voor Hoogeveen.

Paragraaf communicatie en participatie

De medewerkers van begraafplaatsbeheer en begraafplaatsadministratie zijn het eerste aanspreekpunt voor inwoners en nabestaanden. Zij weten heel goed wat belangrijk is voor het begraafbeheer en -beleid en weten elkaar en het college goed te vinden en te informeren. Het college draagt er zorg voor dat enkele keren per jaar gemeente breed gecommuniceerd wordt met inwoners. Antwoorden op veelgestelde vragen brengen we regelmatig onder de aandacht via bijvoorbeeld persberichten, berichten in het torentje of de gemeentelijke website voor de begraafplaatsen. Nu er zicht is op de kaders brengen wij deze ook in een persbericht onder de aandacht van de inwoners. Eventuele reacties nemen wij mee in het begraafbeleid.

In het verleden was sprake van een geregeld overleg tussen de gemeente en de uitvaartondernemers en –verenigingen. Het college zorgt ervoor dat dit opnieuw wordt ingesteld. Dit wordt gedragen door alle partijen.

Participatie draagt bij aan het beter afstemmen van beleid, projecten of activiteiten op de wensen van burgers. Dit werkt ook in de omgekeerde richting: als de gemeente deelneemt en haar wensen inbrengt in initiatieven van burgers. Hierdoor verbeteren we de kwaliteit van de oplossingen. Participatie is daarmee een middel om gezamenlijk tot een

breed gedragen resultaat te komen. Bij het opstellen van het beleid en daarbij te maken inrichtingskeuzes betrekken wij graag onze inwoners. Zodat zij zich ook kunnen herkennen in de gemaakte afwegingen. Wij zien met de actieve betrokkenheid van de raad een brede vertegenwoordiging van de samenleving. Mochten zich nieuwe ontwikkelingen voordoen, dan betrekken wij raad en inwoners daarbij.

De uitvaartverenigingen en uitvaartbedrijven, begraafplaatsbeheer en gemeentelijk administratie begraafbeleid zijn bevraagd voorafgaande aan de totstandkoming van de gestelde kaders. De resultaten van de enquête onder de uitvaartverenigingen en -ondernemers vindt u in de bijlage.

Gedenkplekken

Het college ontving verzoeken voor gedenkplekken voor overledenen, waarvan het graf of de urn er niet meer is (de geruimde graven) of er nooit geweest is (zoals voor de “sterretjes”, de levenloos geboren kinderen). Het college staat positief tegenover het geven van een plek voor zulke gedenkplekken.

Geschikte locaties en uitvoering moet per begraafplaats beoordeeld worden. We gaan hierover in gesprek met de begraafplaatsbeheerders en de betrokken uitvaartverenigingen en -ondernemers.

Historische graven en ruimingsprotocol

Het college neemt alle bestaande beleidsregels voor historische graven en –grafvelden en het ruimingsprotocol op in het Besluit Begraafplaatsen.

In het ruimingsprotocol wordt een regel toegevoegd op het secuur nagaan van de eventuele aanwezigheid van historische graven.

Wijze van verwerking van inkomsten volgens de BBV

Financiële verwerking van verkregen inkomsten uit grafrechten moeten in overeenstemming met de BBV verwerkt worden. De afdeling Financiën past de werkwijze aan als nodig. Dit kan gevolgen hebben voor de hoogte van de jaarlijkse kostendekkendheid.

Het college komt hierop in een later stadium terug, namelijk binnen het algemene onderzoek naar de kostendekkendheid gemeente breed (2025).

Noordscheschut

Het college ontving een raadsvraag over de mogelijkheid van het stichten van een gemeentelijke begraafplaats in de kern Noordscheschut. Naar deze inwonerswens is in 2007 onderzoek gedaan. De raad besloot vanwege de grote benodigde investering om deze niet te realiseren. Een breder onderzoek was in 2007. Hierbij zijn Krakeel, Zuidoost en Drostenlaan onderzocht. In de destijds gegeven presentatie van Grontmij werd aangegeven dat de globale indicatie kosten bouwrijp maken € 670.000 (prijspeil 2007) bedroeg. Overige te verwachten investeringen zijn voor de grondverwerving, planontwikkeling en procedures, inrichting, voorzieningen en ontsluiting. Argumenten gehoord en in overweging genomen, stelt het college dat er niet voldoende noodzakelijke bestuurlijke argumenten zijn die de investering kunnen verantwoorden. Hierbij is het ontbreken noodzakelijke aanspraak op de beschikbare ruimte ten bate van begraafcapaciteit en de gemeentelijke begroting meegenomen in de afweging.

Bijlage 1 Enquête uitvaartverenigingen en - ondernemers

In februari 2024 zijn alle bekende uitvaartverenigingen en uitvaartondernemers via een online enquête uitgenodigd om hun mening te geven over een aantal thema's rond de gemeentelijke begraafplaatsen. De onderwerpen gingen over de inrichting, het onderhoud, tarieven en nieuwe ontwikkelingen. De resultaten zijn geanonimiseerd binnengekomen. Het is dus niet mogelijk om de antwoorden te herleiden naar een specifieke afzender.

Verzendlijst

Uitvaartverenigingen: Uitvaartvereniging Hollandscheveld, Uitvaartvereniging De Laatste Eer - Elim Drenthe, Uitvaartvereniging Nieuweroord, Uitvaartvereniging Pesse / Fluitenberg, Uitvaartvereniging "De Laatste Eer" Stuifzand.

Uitvaartondernemers DELA, Monuta, DELU Hoogeveen, UGNA, Bjorn Schmitz Uitvaartzorg, Elsje Otten, Peter van Slochteren (Stuifzand), AKP Uitvaartzorg, Manon Snoeker, Persoonlijke uitvaartbegeleiding Hoogeveen, Wendy van der Hoek, Marnix Beverloo uitvaartverzorging Hollandscheveld, Wassink Uitvaartverzorging in Meppel

Resultaten

Vragen over de inrichting

1. Wat vindt u van de algemene uitstraling van de begraafplaatsen? (6 antwoorden)

- Redelijk
- Prima
- Niet top onderhouden Hollandscheveld
- Netjes. Ik krijg een enkele keer van families te horen dat men begraafplaats Zevenberg wat rommelig vindt.
- In de winter liggen de begraafplaatsen er allemaal redelijk verzorgd bij. In de zomer vind ik dat er eerder moet worden gemaaid. Onkruid staat soms erg hoog.
- Begraafplaats Elim Niet altijd netjes dan wordt bedoelt onderhoud

2. Ervaart u knelpunten of verbeterpunten in de inrichting? Zo ja welke? (5 antwoorden)

- Paden goed begaanbaar houden, tenat en takken over pad Hollandscheveld
- Nee
- Nee
- Enkele begraafplaatsen hebben weinig parkeergelegenheid
- Elim onderhoud

3. Wat vindt u van de parkeergelegenheid, paden en bewegwijzering? (6 antwoorden)

- Zie vorige
- Uitstekend
- N.V.T
- De parkeergelegenheid kan bij vele begraafplaatsen (buitengebied) beter
- Bij verschillende begraafplaatsen is de parkeergelegenheid echt minimaal. Paden zijn op de begraafplaats Hollandscheveld in de winter regelmatig erg modderig
- Bewijzering in Fluitenberg moet beter

4. Heeft u andere opmerkingen of suggesties over de inrichting? (5 antwoorden)

-
- Op elke begraafplaats moeten de nabestaanden zelf een plek kunnen uitzoeken en niet alleen Fluitenberg
- N.V.T
- Nee
- Hooguit dat de nummering van de rijen op Zevenberg iets duidelijker zou kunnen zijn. Maar het is een minor issue.

Vragen over het onderhoud, tarieven en graftermijnen

5. Wat vindt u van het onderhoudsniveau op de begraafplaats? Bijvoorbeeld: wordt er op tijd bladeren van de paden gehaald, worden struiken en graskanten netjes bijgehouden? (6 antwoorden)

- Voldoende
- Mijn indruk is van wel. Soms denken families er anders over, dit betreft dan Zevenberg.
- Het onkruid staat op de meeste begraafplaatsen in de zomer te hoog en zou er vaker gemaaid moeten worden
- Het grasmaaien laat nogal eens te wensen over. Struiken en paden worden netjes bijgehouden
- Elim Niet altijd
- Al opmerking over gemaakt

6. Heeft u andere opmerkingen of suggesties over het onderhoud? (5 antwoorden)

- Nee
- Nee
- Elim regel matiger bijhouden word genoeg voor betaald door de nabestaanden door 10 jaarlijks betalingen
- Als er een begrafenis plaatsvindt, zorgen dat de begraafplaats er keurig bij ligt, met name de buitendorpen waar af en toe een begrafenis is

7. Is de keuze in de termijnen voor verlenging van grafrechten voldoende? Zo nee, wat zou u graag aangepast willen zien? (6 antwoorden)

- Prima in orde
- Ja
- Ja
- Ik zou graag zien, dat Algemene graven sowieso worden geruimd na 10 jaar en niet eeuwig blijven liggen t.o.v. huurgraven
- Elim Minder betalen

8. Zijn er tarieven waar u wel eens opmerkingen (positief of negatief) over krijgt? Zo ja, kunt u dit toelichten? (6 antwoorden)

- Tarieven te duur
- Soms vinden families het hoog. Zeker op zaterdag. Dat is wel een mooie sti u.ans omdoordeweek uit te varen.
- Er worden graven geruimd waarvoor niet meer betaald is, terwijl de algemene graven intact blijven
- ELIM TERUG NAAR EUWIG GRAFRUST
- De tarieven voor verlenging vinden veel mensen aan de hoge kant en zien dan om die reden af van de graven/graf
- Als mensen al een opmerking hebben dan is het altijd dat het te duur is

Vragen over nieuwe ontwikkelingen

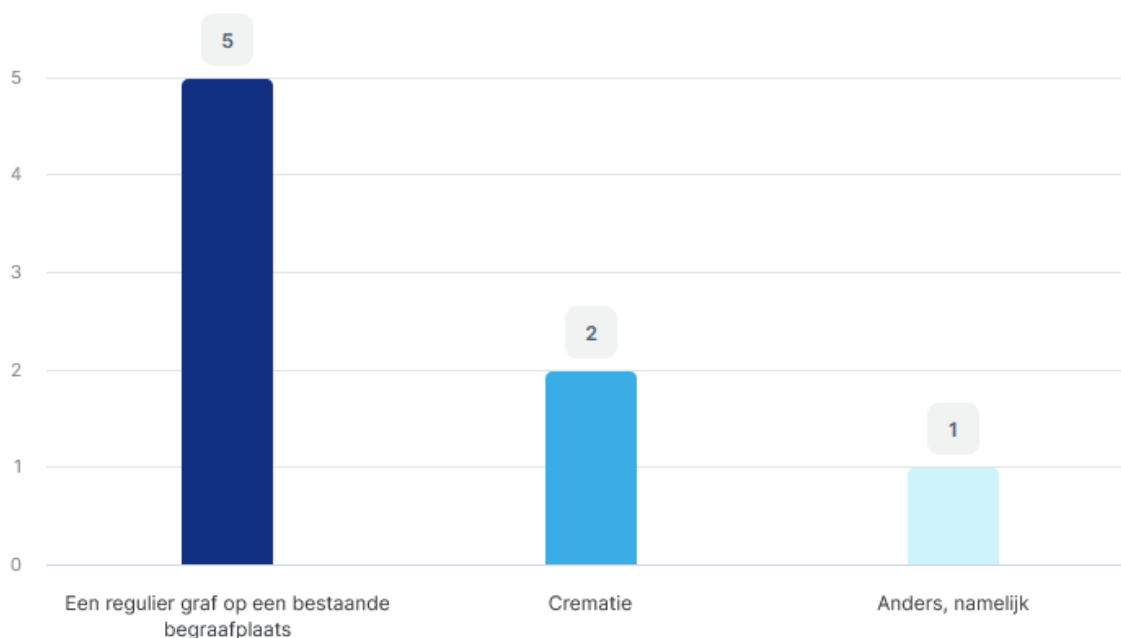
9. Vind u dat er voldoende keuze is in begraafmogelijkheden? Zou u meer of andere keuzes wensen? Zo ja welke? (6 antwoorden)

- Voldoende keuzemogelijkheden
- Voldoende keus
- Prima keuzemogelijkheden
- Natuur begraafplaats
- ELIM NATUURBEGRAVEN EENMALIG KOSTEN MENSEN GAAN NU NAAR NATUURBEGRAAFPLAATSEN.

10. Merkt u vanuit uw klantenkring of vanuit de leden dat er vraag is naar natuurbegraven? Zo ja, welk percentage van uw klantenkring of leden schat u in, dat daar een voorkeur voor heeft? (6 antwoorden)

- Steeds meer mensen kiezen voor een natuurbegraafplaats i.v.m eeuwig durende rust, dat zou ook in de Gemeente Hoogeveen moeten kunnen tegen dezelfde tarieven als op een natuurbegraafplaats!
- Plm 10%
- Ja. Hoeveel?
- er is zeker vraag naar, maar bij onze leden zal dat niet meer zijn dan 10 %. Wel wordt er meer gecremeerd
- Er is veel vraag naar natuurbegraven. Een reden om daarvan toch af te zien is dat mn mensen op leeftijd problemen hebben met de afstand; mensen willen er graag op de fiets naartoe om het graf van hun dierbare te bezoeken. De begraafplaatsen in meppen eext of arrien zijn dan toch wat ver.
- ELIM NIET BEKEND

11. Als uw klanten of leden een natuurgraf overwegen, maar niet kozen voor een van de natuurbegraafplaatsen in de omgeving, waarvoor kiezen zij dan uiteindelijk wel? (6 antwoorden)

12. Heeft u nog andere opmerkingen of suggesties met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen? (5 antwoorden)

- Op moment niet
- Nog niet
- Nee
- Natuurbegraven mogelijk maken in hollandscheveld
- ELIM NIET BEKEND

13. Wilt u nog iets anders opmerken? (5 antwoorden)

- -
- Voorlopig niet
- Nee
- ELIM MEER CONTACT MET DE BEGRAFENIS VERENIGINGEN
- Alles verloopt altijd keurig met dank aan de collega's van de begraafplaatsen!